

BUXORO MAHALLIY MASJIDLARINING BADIY QIYMATI ULARNING BIR BIRIDAN FARQLARI

Musirmonov Tursunmurod Bahodir o'g'li

"Badiiy kulol va me'moriy yodgorliklarni ta'mirlash" kafedrası
San'at asarlari va me'moriy yodgorliklarni ta'mirlash mutaxassisligi
1-bosqich magistranti

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 12- May 2023 yil

Ma'qullandi: 16-May 2023 yil

Nashr qilindi: 19-May 2023 yil

KEY WORDS

*Buxoro, mahalliy masjidlar, badiiy
qiymat, madaniy ko'rsatkichlar,
arxitektura xususiyatlari.*

ABSTRACT

*Ushbu maqolada Buxoro maxalliy masjidlarining badiiy
qiymati ularning bir biridan farqlari, mahalliy
masjidlarning tarixiy, madaniy va badiiy ahamiyatga ega
ekanligi haqida atroflicha bayon qilingan.*

Buxoro shahri O'zbekistonda joylashgan eng qadimiy shaharlardan biridir va tarixiy, madaniy, diniy masjid va madrasalari bilan mashhur. Buxoro shahrida bir necha mahalliy masjidlar mavjud, ulardan ba'zilari badiiy qiymatga ega bo'lib, ularning bir-biridan farqlanishi esa tarixiy, uslubiy, va madaniy ko'rsatkichlar orqali bo'ladi.

Asosiy qism:

Buxoro, O'zbekistonning tashkiliy jihatdan muhim shahardir va uning mahalliy masjidlari shaharning madaniy va diniy hayotida muhim ahamiyatga ega bo'lgan ob'ektlardan biridir. Buxoroda ko'pgina mashhur masjidlar mavjuddir. Ularning badiiy qiymati va bir-biridan farqlari quyidagicha:

Minorai Kalon: Bu masjid Buxoro shahri markazida joylashgan va shaharning eng mashhur va ko'p turistlar tomonidan ziyorat qilingan obyektlaridan biridir. Minorai Kalon Masjidi XI asrda qurilgan va o'zining g'oyaviy uslubiyatiga ega bo'lgan eng yirik masjidlardan biri hisoblanadi. Uning g'oyaviy minorasi dunyoda ularning eng yuqori minoralaridan biri sifatida taniladi. Masjid 16-19 asrlarda tiklangan bo'lib, o'zining badiiy uslub va dizayni bilan ajralib turadi. Masjidning unikal uslubi va o'ziga xosliklari uni Buxoro madaniyatida yaqin muhit bilan ajralib turadi.

Mag'oki-Attori Masjidi: Bu masjid shaharning Eski shaharda joylashgan va XI asrning oxiriga doir hisoblanadi. Masjid o'zining yirik qal'asi va g'oyaviy shoh minoralari bilan ajralib turadi. Uning badiiy qiymati mozaik bezashlari, tavanlari va ganchlari bilan bog'liq. Bu masjidning unikal arxitekturasi va san'ati, ularning qadimiyligni ifodalashda muhim ahamiyatga ega.

Abdulaziz-xon Masjidi: Bu masjid Buxoro shahri Eski shahrida joylashgan va XVII asrning boshlarida qurilgan. Masjidning shoh minorasi, mukammal uslubi va g'oyaviy mimalari unga badiiy qiymat beradi. Uning badiiy qiymati guldasta minorasida, portalning xamiri va mozaik

bezashlarida ifodalangan. Ushbu masjid tarixiy va arxitektural jihatdan e'tiborli bo'lib, zamonaviy xususiyatlarga ega.

"Miri Arab" masjidi: Bu masjid, Buxoro shahrida joylashgan va Buxoro ikki yuzlik madrasasining yonida joylashgan. Uning ismi Arab adabiyoti bo'yicha tanilgan, chunki unda Arab adabiyotining muqaddas kitoblarini o'rganish imkoniyati mavjud. Masjid, 16 asrning oxirida tiklangan bo'lib, badiiy jihatdan Minorai Kalon masjididan farq qiladi. Uning badiiy qiymati uning bosh fasadining ornamenti, mozaika va keramik ishlaridan iboratdir.

Ark masjidi: Ark masjidi, Buxoro shahridagi Ark qal'asi ichida joylashgan bo'lib, 9-10 asrlarda qurilgan. Bu masjidning badiiy qiymati undagi arxitektura, ganchlar, uzun minora bilan bog'liq. Ark masjidi, Buxoro shahridagi eng qadimiy masjidlaridan biri sifatida taniladi.

Ulug'bek masjidi: Ulug'bek masjidi, 15 asrda qurilgan va Buxoro shahridagi Registon maydonida joylashgan. Ulug'bek masjidi, Ulug'bek dori-darmonining bir hisoblanadi va tarixiy ob'yekt sifatida e'tibor bilan olinadi.

Bu masjidlar Buxoro shahri tarixi, uslubi va dizayni asosida bir-biridan farqlanadi. Har bir masjid o'zining o'ziga xosliklarga ega bo'lib, shuningdek, ular tarixiy va madaniy ko'rsatkichlarga ham ega. Buxoro shahri badiiy qiymatga ega bo'lgan bu masjidlar, Buxoro tarixi va madaniyatining muhim qismi hisoblanadi va shaharning turistik obyektlari sifatida ham e'tibor qozonadi.

Buxoro mahalliy masjidлари, O'zbekistonning Buxoro shahrida joylashgan va tarixiy, madaniy, arxitektural, diniy va turistik ahamiyatga ega bo'lgan qadimiy ob'ektlardir. Ularning badiiy qiymati, ularning tarixiy va arxitektural xususiyatlari, uning ob'yektlarning farqli ko'rinishlari bilan bog'liqdir.

Xulosa:

Xulosa o'rnida shuni aytish joizki, Buxoro mahalliy masjidлари bir-biridan farqli xususiyatlarga ega bo'lsa ham, ulardagi badiiy qiymatning asosiy sababi ularning tarixiylik, arxitektura xususiyatlari va mozaik bezashlari bilan bog'liq. Buxoro mahalliy masjidлари badiiy qiymatiga o'ziga xos dizayn va qurulishlarining yanada ajralib turishi bilan ajralib turadi. Ularning har biri tarixiy, madaniy va badiiy ahamiyatga ega bo'lib, shaharning madaniy va diniy atmosferini yaratishda muhim ahamiyatga ega.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston obidalaridagi durdona bitiklar. T., 2011.
2. Sadriddin Salim Buxoriy. Buxoroning tabarruk ziyoratgohlari. (tarixiy-ma'rifiy risola). To'ldirilgan, qayta ishlangan ikkinchi nashr. T., "Navro'z". 2015.
3. Jo'rayev M., Saidova R. Buxoro afsonalari. T., A.Qodiriy nomidagi xalq merosi nashriyoti". 2002.
4. Bobojonov SH. Sharif shahar yodgorliklari (Buxoro tarixiy obidalariga sayohat). Buxoro. "Buxoro". 2017.